

Non-Permanent Structure and the Challenge of Plural Interpretations: Mediating Between Author-Centric Hermeneutics and Multifaceted Readings

Soran Mahmoud Fakheh¹ | Mahmoud Soufiani²

¹ Corresponding Author: Phd. in Mathematics, University of Tabriz, Iran. Email: s.mahmod@tabrizu.ac.ir

² Assistant Professor, Department of Philosophy, Faculty of Persian Language and Foreign Languages, University of Tabriz, Iran. Email: m.sufiani@yahoo.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received: 1 April 2025

Accepted: 25 May 2025

Published: 27 August 2025

Keywords:

non-permanent structure,
hermeneutics, Gadamer, Hirsch,
analytic-synthetic distinction

ABSTRACT

This study answers these fundamental questions: Is there a norm in the sense of the author's meaning or interpretation of a text? And why, if a text can be understood correctly, can there still be multiple interpretations of it, all of which seem to be valid to some extent? By introducing the concept of "non-permanent shape"—a practical concept distinct from Frege's conceptual method and Kripke's possible worlds—and by using two linguistic principles, this study navigates between two conflicting hermeneutical proposals. Through this perspective, it is shown how the author's intended meaning can be achieved while also legitimizing the existence of multiple interpretations of the text. In addition, two key examples of the application of this proposal are presented, which examine Quine's analytic-synthetic theme from a new perspective. These show how the structure of non-conformity can help to analyze the ambiguities inherent in the boundaries of philosophical concepts while at the same time avoiding a stereotypical interpretation of the text.

Cite this article: Mahmoud Fakheh, S. & Soufiani, M. (2025). Non-Permanent Structure and the Challenge of Plural Interpretations: Mediating Between Author-Centric Hermeneutics and Multifaceted Readings. *Shenakht*, 18(90/1), 147-168.
<http://doi.org/10.48308/kj.2025.238402.1316>

Extended Abstract

This study addresses the following fundamental philosophical question: Does a norm exist, in the sense intended by the author, for interpreting a text? If so, why do multiple interpretations of the same text seem valid to varying degrees? To resolve this tension, the study introduces the concept of "Non-Permanent Structure" (NPS), a practical framework distinct from Frege's conceptual methodology and Crape's theory of possible worlds. By integrating two linguistic principles, NPS offers a mediating path between two conflicting hermeneutical approaches. Through this lens, the study demonstrates how the author's intended meaning can be systematically accessed while simultaneously legitimizing the coexistence of multiple valid interpretations.

Two pivotal applications of NPS are presented, re-examining Quine's analytic-synthetic distinction from an innovative perspective. These cases illustrate how the structure of discontinuity inherent in NPS enables the analysis of intrinsic ambiguity at the boundaries of philosophical concepts. Furthermore, NPS prevents rigid, stereotypical readings of texts, allowing for both traditional and novel valid interpretations of the same work. By bridging authorial intention and interpretive multiplicity, this framework challenges static hermeneutical paradigms and underscores the dynamic interplay between textual stability and semantic fluidity in philosophical discourse.

In hermeneutics, fundamental questions persist: Can we access the author's intended meaning of a text? Is there a method to achieve this? If no such method exists, must we accept an infinite multiplicity of interpretations, rendering interpretation an endless process? As Weinsheimer (1991) observes:

The temptation inherent in interpretation is always to slide into the abyss of absolutism centered on the singular or relativism centered on the plural. Yet only by avoiding both simplistic solutions can we truly engage the fascinating question: How is it that a text can generate correct interpretations—valid yet distinct from the text itself, while remaining intrinsically tied to it? (p. 136)

Two primary approaches emerge in response. The first asserts a normative criterion for accessing a text's true meaning, positing that hermeneutics aims to achieve a better understanding of the author's intent than the author themselves. This objective, termed objective interpretation, holds that the author's intention serves as the authoritative standard. As Hirsch argues, "An interpretation is objective when the historical-cultural context of the interpreter plays no role in its formation. Objectivism maintains there exists only one correct interpretation of a text. We attain this singular truth only when the interpreter's historical and cultural position does not influence the interpretation" (Hirsch, as cited in Vaezi, 2012, p. 46).

The second approach, exemplified by Gadamer, rejects the idea of a fixed norm or method for accessing an "objective" textual truth. Gadamer argues that meaning is separate from the author's consciousness: "The goal of interpretation is to grasp what the text itself says, not what the author intended. In the process of understanding, the interpreter seeks agreement with the text on a shared subject matter. The interpreter does not initially pursue the author's intent but strives to comprehend the text's discourse" (Vaezi, 2012: 46).

Gadamer conceptualizes hermeneutics as a triad of understanding, interpretation, and application that overlap dynamically. He insists that understanding is inseparable from application. For Gadamer, there is no text apart from understanding, as this separation presupposes a subject-object dichotomy. Every text (e.g., scripture) is rewritten with each reading, not chaotically but cyclically—the hermeneutic circle. The text emerges in the process of understanding, and understanding itself emerges within the text (Khatami, 2029: 452).

Central to Gadamer's hermeneutics is application, which he defines not as a technical step but as an existential dimension of understanding. The interpreter approaches the text from a problem-oriented perspective, shaped by their historical context and biases: "Application is not about how understanding might be correctly applied; rather, it reveals how understanding itself is realized. The reader engages with the text through a problem framework arising from their hermeneutic situation, making interpretation inseparable from the interpreter's context, interests, and anticipations" (Vaezi, 2012: 48).

This tension raises a critical question: Which approach is valid? Does a norm exist for accessing the author's intended meaning, or is interpretation inherently pluralistic? If a text can be understood correctly, why do multiple, seemingly valid interpretations coexist?

This study proposes a balanced approach between these hermeneutic extremes by introducing a new definition of the "word" and two linguistic principles. We argue that: The author's intended meaning is accessible, albeit not absolutely. Multiple interpretations arise not only from textual ambiguity but also from the dynamic interplay between the text's Non-Permanent Structure (NPS) and the interpreter's historical context.

To substantiate this, we first critique Hirsch's reliance on authorial intent and Gadamer's relativism. Subsequently, we introduce NPS—a framework rooted in linguistic fluidity and semantic openness—to demonstrate how interpretations can align closely with the author's intent while accommodating multiple valid readings. The criterion for distinguishing valid interpretations lies in the dialectical process of application, where understanding unfolds through the text's temporality and the interpreter's situatedness. By bridging these perspectives, this study challenges rigid dichotomies between objectivity and relativism, offering a hermeneutic model that reconciles fidelity to the text with the inevitability of interpretive multiplicity.

The NPS is formalized as a triadic configuration:

$$(X, x_i, t)$$

Where:

X : A determined unit (word, phrase, or concept).

x_i : Determinative data (historical, cultural, existential) shaping X 's meaning at time t .

t : Temporal dimension mediating meaning.

Data Classification: Natural/Existential Data: Pre-understandings based in

Heideggerian Dasein (e.g., shared linguistic conventions, embodied human experience).

Singular Data: Culture-historical contingencies influenced by foundational events (e.g., religious doctrines, scientific revolutions). Neutral Data: Non-constitutive features (e.g., phonetic form) that do not alter core meaning.

Principles of Meaning-Formation: Deferral of Meaning-Application: Meaning either crystallizes through pragmatic application or remains deferred through semiotic chains, but not both simultaneously. Bounded Infinity: Meaning-generation is potentially infinite but constrained by existential, social, and temporal limits.

Synthesizing Hirsch and Gadamer: Authorial Intent: Shared singular data (e.g., historical context) anchor interpretations to the author's "verbal meaning" (Hirsch), preserving objectivity. Interpretive Plurality: Diachronic shifts in singular data (e.g., evolving cultural paradigms) validate new interpretations, consistent with Gadamer's historicism.

Case Studies: Quine's Analytic-Synthetic Distinction: The synonymy of terms like "bachelor" vs "unmarried man" depends on contextually bounded data, resolving Quine's critique of infinite regress. Philosophical Ambiguity: Competing singular data (e.g., pre- vs. post-Islamic conceptions of justice) generate interpretive conflicts, providing tools for clarification.

Non-Permanent Structure: A hybrid model that integrates hermeneutic theory with analytic philosophy, transcending the author-reader dichotomy. Fractal Semantics: Lexical units are reconceptualized as "micro-texts" with recursive, context-dependent structures that mirror fractal complexity. Hermeneutic Mediation: Illustrates the coexistence of authorial intent and pluralism using layered, temporally mediated data determinants.

The NPS advances hermeneutic theory by positing textual meaning as neither rigidly fixed nor infinitely fluid. Instead, meaning is stabilized by existential data and modulated by the historical flux of singular data. This framework upholds Hirsch's defense of authorial intent while legitimizing Gadamer's historicist pluralism. By foregrounding foundational events (e.g., Quranic revelation, poetic canonization), the NPS clarifies how texts accrue new significances across epochs without devolving into relativism. Ultimately, the study argues that hermeneutics must reconcile the stability of linguistic practices with the dynamism of cultural evolution—a synthesis achieved through the Non-Permanent Structure.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ساختار بی‌مانایی و چالش تعدد تفسیر: میانجی‌گری بین هرمنوتیک وابسته به مؤلف و تفسیرهای چندگانه

سوران محمودفخه^۱ | محمود صوفیانی

^۱ نویسنده مسئول: گروه ریاضی، دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر، دانشگاه تبریز، ایران. رایانامه: s.mahmod@tabrizu.ac.ir

^۲ استادیار، گروه فلسفه، دانشکده زبان فارسی و زبان‌های خارجی، دانشگاه تبریز، ایران. رایانامه: m.sufiani@tabrizu.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۰۴ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۶/۰۵	در این پژوهش، به این پرسش‌های بنیادین پاسخ داده می‌شود: آیا هنجاری به معنای مفهوم نظر نویسنده برای تفسیری از یک متن وجود دارد؟ و اگر چنین است چرا ممکن است تفسیرهای متعددی از آن وجود داشته باشد که تاحدودی همگی معتبر به نظر برسند؟ در این پژوهش، با معرفی مفهومی به نام «ساختار بی‌مانایی» که مفهومی کاربردی و متمایز از روش مفهومی فرگه و جهان‌های ممکن کریپیکی است و همچنین با بهره‌گیری از دو اصل زبان‌شناختی، راهی میان دو پیشنهاد هرمنوتیکی متعارض ارائه می‌شود. از طریق این دیدگاه نشان داده می‌شود که چگونه می‌توان به معنای موردنظر مؤلف دست یافت، درحالی‌که وجود تفسیرهای چندگانه از متن نیز مشروعیت می‌یابد. علاوه بر این، دو مثال کلیدی از کاربرد این مفهوم ارائه شده است که به بررسی موضوع تحلیلی-ترکیبی گواهد از منظری نوین می‌پردازد. به این ترتیب، نشان داده می‌شود که چگونه به کمک ساختار بی‌مانایی می‌توان به تحلیل ابهام ذاتی در مرزهای مفاهیم فلسفی کمک کرد. همچنین این ساختار کمک می‌کند درعین حال که تفسیری سنتی از یک متن داشته باشیم از تفاسیر کلیشه‌ای جلوگیری کنیم و تفسیرهای معتبری از همان متن داشته باشیم.
کلیدواژه‌ها: ساختار بی‌مانایی، هرمنوتیک، گادامر، هرش، تمایز تحلیلی-ترکیبی	

استناد: محمودفخه، سوران؛ صوفیانی، محمود. (۱۴۰۴). ساختار بی‌مانایی و چالش تعدد تفسیر: میانجی‌گری بین هرمنوتیک وابسته به مؤلف و تفسیرهای چندگانه. شناخت،

۱۸(۹۰/۱)، ۱۴۷-۱۶۸

DOI: <http://doi.org/10.48308/kj.2025.238402.1316>

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه شهید بهشتی

مقدمه

در هرمنوتیک همواره سؤالاتی اساسی از این دست مطرح بوده است که آیا می‌توانیم به قصد مؤلف متن دست یابیم؟ آیا روشی برای دستیابی به قصد مؤلف وجود دارد؟ اگر راهی برای دستیابی وجود ندارد، آیا باید انتظار بی‌نهایت تفسیر از یک متن داشته باشیم؟ یعنی عمل تفسیر بی‌پایان است؟ و سوسه‌ای که همواره به‌هنگام تأویل وجود دارد لغزیدن به ورطهٔ مطلق‌گرایی دایر بر امر واحد یا نسبی‌گرایی دایر بر امر کثیر است ولی تنها با اجتناب از هر دوی این راه‌حل‌های ساده است که می‌توانیم بر پرسش حقیقتاً جذاب نظر کنیم. اینکه متن چگونه چیزی است که می‌تواند تأویل‌های صحیح برانگیزد که -درعین صحیح بودن- بدین قرار مربوط به متن هستند ولی باین حال با متن تفاوت دارند؟ (Weinsheimer, 1991: 136)

در پاسخ به این سؤالات می‌توان دورویکرد اساسی را ذکر کرد. یک رویکرد مدعی است که هنجار مشخصی برای دستیابی به فهم درست متن وجود دارد و هدف از هرمنوتیک رسیدن به فهمی بهتر از خود مؤلف در مقام مفسر است و می‌توان به انگیزه‌های درونی مؤلف دست یافت و همواره تفسیری درست از متن وجود دارد. یکی از فیلسوفانی که چنین رویکردی دارد هرش است. از نظر وی، قصد مؤلف معیاری معتبر برای دستیابی به فهم درست متن است. به این نوع تفسیر تفسیر عینی گفته می‌شود.

تفسیری عینی است که موقعیت تاریخی مفسر نقشی در شکل‌گیری آن نداشته باشد. برطبق عینیت‌گرایی، فقط یک تفسیر درست از موضوع تفسیر وجود دارد. تنها در صورتی که موقعیت تاریخی و فرهنگی مفسر دخالتی در تفسیر نداشته باشد، به این تفسیر درست دست می‌یابیم.^۱

اما رویکرد دوم مدعی است که هیچ هنجار مشخصی برای تفسیر درست از یک متن وجود ندارد و همچنین روشی برای رسیدن به حقیقت متن وجود ندارد.

گادامر بر این باور است که معنای متن مستقل از آگاهی مؤلف است و هدف از تفسیر متن درک آن چیزی است که متن می‌گوید نه درک آن چیزی که مؤلف قصد گفتن آن را دارد. در فرآیند فهم، مفسر کوشش می‌کند تا بر سر موضوع مشترک با متن به توافق برسد. یعنی مفسر در مواجهه با متن در وهلهٔ نخست به دنبال مقصود مؤلف نیست بلکه می‌خواهد سخن متن را بفهمد. (Vaezi, 2012: 46)

رویکرد گادامر نسبت به هرمنوتیک متفاوت از دیگر رویکردها است. درواقع، گادامر فرآیند هرمنوتیک را سه مرحلهٔ فهمیدن، تفسیر و کاربرد می‌داند. در هر فرآیند هرمنوتیک، فعلیت فهمیدن و کاربرد تفسیر^۲ است، انوندنگ که همان کاربرد فهمیدن در تفسیر متن است. (Khatami, 2019: 446)

1. Weberman, David, "A New Defense of Gadamer's Hermeneutics, p.45

2. Anwendung

برای به‌کار بستن فهم خود از یک متن، تفسیر خود را اعمال می‌کنیم.

نزد گادامر متن جدای از فهمیدن نداریم، زیرا این تفکیک براساس تفکیک سوژه و ابژه است. هر متن (مثلاً کتاب مقدس) در مقام تفسیر با هربار خواندن دوباره نوشته می‌شود. این معنایش بی‌قاعدگی نیست بلکه دور هرمنوتیکی است. یعنی متن در فرآیند فهمیدن ظهور می‌کند و فهمیدن هم در متن ظهور می‌کند. (Khatami, 2019: 452)

مرحله کاربرد مهم‌ترین مرحله در هرمنوتیک گادامر است.

وی وقتی از کاربرد به‌مثابه جزء ذاتی و تقویمی فهم سخن می‌گوید، بر آن نیست تا بیان دارد که فهم را چگونه می‌توان به‌نحو درست و صحیح به کاربرد بلکه به دنبال آن است که بگوید فهم اصولاً چگونه تحقق می‌یابد و کاربرد یکی از عناصر بنیادین آن است. مقصود گادامر از کاربرد این است که خواننده یک متن با رویکردی مسئله‌محور به سراغ متن می‌رود نه با رویکردی صرفاً تاریخی. خواننده وقتی به خوانش و تفسیر یک متن روی می‌آورد، به دنبال آن است که متن را در چارچوب مسئله‌ای که برخاسته از افق ذهنی و موقعیت هرمنوتیکی اوست فهم کند. پس تفسیر و خوانش متن پیوندی ناگسستنی با موقعیت هرمنوتیکی مفسر، علائق، پیش‌داوری‌ها و انتظارات او دارد. (Vaezi, 2012: 48).

حال، پرسشی که در اینجا مطرح می‌شود این است که کدام رویکرد درست است؟ آیا هنجار مشخصی برای دریافت معنای موردنظر نویسنده یا تفسیری واحد از یک متن وجود دارد؟ چرا اگر متنی را می‌توان به‌درستی فهمید درعین حال ممکن است تفسیرهای زیاد و تاحدودی به یکسان معتبر از یک متن وجود داشته باشد؟ در این پژوهش مدعی هستیم که با تعریف جدیدی از کلمه و دو اصل در زبان می‌توان راهی میانه میان دو رویکرد هرمنوتیکی یافت. یعنی نشان می‌دهیم به چه دلیل می‌توان انتظار داشت که به‌معنای موردنظر مؤلف دست یابیم و از طرفی دیگر تفسیرهای زیادی از متن موردنظر داشته باشیم. برای این منظور، در ابتدا، نقد هرش بر گادامر را بیان می‌کنیم و توضیح می‌دهیم. سپس به معرفی ساختاری می‌پردازیم که باتوجه به این ساختار می‌توان تعریف جدیدی از کلمه ارائه کرد و نشان می‌دهیم که اگرچه همواره تاحدود بسیار نزدیکی می‌توان به قصد مؤلف دست یافت اما درعین حال می‌توان تفسیرهای زیادی نیز از یک متن داشت و معیار تشخیص تفسیر فرآیند گشوده دیالوگ برای کاربرد درست فهم در بستر زمانی متن است.

نقد هرش بر گادامر

پرسشی که مطرح می‌شود این است تحلیل یک متن چگونه در فهم متن به کار می‌رود؟ آیا فهم یک متن فهمی چشم‌اندازانه است و مبتنی بر تاریخ‌مندی مفسر است؟ به عبارتی، آیا تاریخ تجربه مفسر در تفسیر متن تأثیر دارد؟ هرش،

فیلسوف آمریکایی، یکی از منتقدان رویکرد گادامر است که مدعی است معیار ما برای دریافت معنای حقیقی (درست) متن مقاصد نویسنده است و می‌توان روشی یافت که به حقیقت متن دست یافت.

هرش چهار مدعای اصلی را صورت‌بندی می‌کند: (۱) اصل فردی عام از این قرار است که اراده یا خواست مؤلف معنای یک بیان را مشخص می‌کند. (۲) اصل جمعی عام از این قرار است که نوع (ژانر) سبک معنای کلی یک بیان را مشخص می‌کند. (۳) معنا، یعنی نیت مؤلف، از دلالت، یعنی هر ربط دیگری که معنا ممکن است به مفسر داشته باشد، متمایز است و (۴) استدلال‌های احتمالی می‌توانند به فهم معنای لفظی بیان‌شده در یک متن اعتبار بخشند. (Schmidt, 2016: 241)

هرش از مفهوم قصدیت پدیدارشناسانه هوسرلی برای تعریف «معنای لفظی» استفاده می‌کند. از نظر هوسرل آگاهی همواره آگاهی از چیزی است. به عنوان مثال، ما درباره چیزی خیال می‌کنیم، خاطره از چیزی داریم، از چیزی می‌ترسیم و غیره. واضح است که اعمال قصدی متفاوت (یکسان) می‌توانند متعلق‌های قصدی یکسان (متفاوت) داشته باشند (به زبان فرگه‌ای، مصداق‌ها می‌توانند دلالت‌های متفاوتی داشته باشند). از نظر هرش، معنای لفظی همان متعلق قصدی اعمال قصدی متفاوت است. یعنی از طریق اعمال ذهنی می‌توان همواره چیزی یکسان را قصد کرد. پس معنای لفظی ثابت است.

معنای لفظی هر آن چیزی است که کسی می‌خواهد با ترتیب خاصی از نشانه‌های زبانی برساند و هر آن چیزی که بتواند با آن نشانه‌های زبانی ابلاغ شود (به اشتراک گذاشته شود). (Schmidt, 2016: 242)

از طرفی، اگر معنای لفظی ثابت و عینی است، پس باید قابل بازتولید، تعیین‌پذیر و تغییرناپذیر باشد. زیرا معنا امری اشتراک‌پذیر است.

معنای لفظی خود-این همان است و در پاسخ به این سؤال که آیا بازتولید معنای لفظی ممکن است یا نه، می‌گوییم معنای لفظی، مانند هر متعلق قصدی دیگر، قابل بازتولید است. زیرا معنای لفظی متعین است و در زمان‌های متفاوت تغییر نمی‌کند. قابلیت بازتولید و، بنابراین، اشتراک‌پذیری معنای لفظی وابسته به این است که چیزی برای بازتولید وجود داشته باشد. (Vaezi, 2012: 46)

اما از طرفی ممکن است بار معنایی متن یا کلمه‌ای بیش از قصد مؤلف باشد، پس معنای لفظی به طور مشخص تر عبارت است از "نوعی اراده‌شده تعریف شود که مؤلف آن را با نمادهای زبانی بیان می‌کند و می‌تواند از طریق نمادها به وسیله شخص دیگری فهمیده شود. (Schmidt, 2016: 243)"

به این ترتیب، هرش با تمایز میان معنای لفظی و «معنا برای ما» هرمنوتیک فلسفی گادامر را نقد می‌کند. «معنا برای ما» یعنی معنایی که سعی کرده‌ایم در یک زبان، که شامل قراردادهای و نمادهایی است، منظور خود را به دیگری برسانیم. به این ترتیب، مفسر می‌تواند با روش‌های هرمنوتیکی، به عنوان مثال، تخیل یا حدس زدن، معنای مورد نظر مؤلف را بازتولید

کند. معنای لفظی در قراردادهای زبانی برای سوژه‌های همان زبان دسترس‌پذیر است. بنابراین، ضروری است که دیدگاه‌های مرتبط با زبان از نظر گادامر و هرش بیان شود.

زبان در دیدگاه گادامر و هرش

تیلور در کتاب نظریه‌های معنا دو رویکرد اصلی به زبان را برمی‌شمارد: (۱) زبان «نام‌گذار» و (۲) زبان «بیان‌گر». اولی رویکرد فیلسوفان تحلیلی است و دومی رویکرد فیلسوفان قاره‌ای. نظریه ارجاع یکی از نظریه‌های متداول و عمومی در خصوص معنای کلمه است. ایده اصلی این نظریه مبتنی بر مفهوم ارجاع است. به این معنی که هر کلمه ارجاع به چیزهایی در جهان دارد و معنا همان بازنمایی‌اش است. یعنی گفته‌ها و کلمات چیزی را برای ذهن بازمی‌نمایند.

براساس نگرش بازنمودی، ارتباط جوهر معنای کلمه است و زبان چیزی نیست غیر از قدرت برانگیزنده تک‌تک کلمه‌ها که «نماینده» چیزهایی‌اند که بازنمایی می‌کنند. نظامی از نشانه‌ها وضعیت امور را، چه برای خویش و چه برای دیگری، چنان توصیف می‌کند که عقاید (درباره خویش و درباره جهان) با آن همخوانی دارند. (Lawn, 2006: 41)

به‌وضوح می‌توان مشاهده کرد که، مطابق این نظریه، جهان اجتماعی و زوال‌های پیشین در آن نقشی در شکل‌گیری معنا ندارد بلکه ساختارهای منطقی متعلق به کاربر زبان یا، به بیان دیگر، سوژه حکم‌فرماست.

از نظر تیلور، کاربر زبان مشاهده‌گر مستقل است زیرا گوینده به‌نحوی از خود زبان فاصله گرفته است. در جهان نظری و تئوری، «مشاهده‌گر مستقل» قادر است از طریق فرآیند مشاهده فعالیت دیگران و با نسخه‌برداری ساده از روی آن توانایی زبانی کاملی به وجود آورد. (Lawn, 2006: 43).

اما رویکرد دوم مدعی است که به‌جای نقش‌صوری زبان باید به نقش فضای جمعی توجه کرد. فضای جمعی

عنصر مربوط به تصویر پیچیده زبان است که بیشتر با آغاز و تداوم در درون یک شبکه اجتماعی

پیچیده متشکل از قراردادهای، توافقات و تفاهات سروکار دارد. (Lawn, C. 2006: 50)

براین اساس، رویکرد گادامر و هرش نسبت به زبان متفاوت است.

گادامر و هرش در مسئله رابطه بین زبان و معنا دو دیدگاه کاملاً متفاوت را عرضه می‌کنند. گادامر معتقد است زبان و امکانات آن یکی از شروط تعیین معنا است و شرط دیگر آن مفسر است. پس صرف متن و چارچوب‌های زبانی به‌تنهایی حامل هیچ معنای متعینی نیست. متن زمانی واجد معنای متعین می‌شود که با مفسر وارد دیالوگ شود و مفسر آن را با توجه به پیش‌داوری‌ها و موقعیت تاریخی خود به سخن درآورد. معنای متعین با دیالوگ بین مفسر و متن تولید می‌شود. هرش اما معتقد است که معنای متن از قبل توسط مؤلف

تعیین یافته است. در نتیجه، زبان و امکانات آن صرفاً شرط آشکارگی معنا و دستیابی مفسر به آن است. (Vaezi, 2012: 46)

از نظر گادامر، "زبان ابزاری در دستان بشر نیست بلکه میانجی‌ای است که در آن ما همگی زندگی می‌کنیم، حرکت می‌کنیم و واجد هستی‌مان هستیم... زبان میانجی بنیادین و واسطه زنده حیات اجتماعی است. (Gadamer, 2007: 357)"

اصولاً از نظر گادامر جهان بدون زبان وجود ندارد. به عبارتی، نمی‌توان جهان را بدون ازپیش نامیدن به ظهور آورد. "اولاً تجربه [جهان] بدون کلمه نیست بلکه تجربه در خود کلماتی را می‌جوید و می‌یابد که آن را بیان می‌کنند. ما به جست‌وجوی واژه صحیح برمی‌آییم - یعنی کلمه‌ای که به‌واقع به شیء تعلق دارد - به‌طوری‌که، در آن، شیء به زبان می‌آید. (Weinsheimer, 1991: 170)"

جهان انسانی همواره از قبل جهانی زبانی است و درست به همین دلیل است که واژه انسانی همواره و در هر حال جهان‌یافته است (Weinsheimer, 1991: 170).

گادامر با تعریف زبان‌شناسان و نشانه‌شناسانی همچون سوسور و پرس از نشانه موافق نبود. به همین دلیل، وی در کتاب حقیقت و روش تصریح می‌کند که "کلمه نشانه صرف نیست. به تعبیری، کلمه دشوار به چنگ می‌آید. علاوه بر این، چیزی است کم‌و بیش شبیه روگرفت یا تصویر. (Weinsheimer, 1991: 171)"

چون نمی‌توان کلمه‌ها را از موقعیت انضمامی‌شان جدا کرد و این در-جهان بودن انسان را آشکار می‌کند. پس، کلمه نمی‌تواند نشانه محض باشد و، به همین دلیل، زمانی که برای کلمه تنها نقش نشان‌دهندگی قائل نباشیم، به راحتی می‌توانیم جا پای برای تأویل باز کنیم. یعنی کلمه مازاد بر نشانه چیزی را با خود حمل می‌کند. در این راستا، در این قسمت، برای حصول درکی بهتر از کلمه ساختاری را پیشنهاد می‌کنیم و براساس آن تعریف جدیدی از کلمه بیان می‌کنیم. زیرا از نظر ما، خود کلمه یک متن است و نباید کلمه فقط نشانه‌ای تلقی شود که تنها به چیز دیگری، از طریق تفاوت‌گذاری، ارجاع می‌دهد. هر متن کاربرانی دارد: نویسنده و مخاطب و شبکه معنایی. متن نقطه شروع ندارد و همواره در وضعیتی شروع شده است. یعنی نمی‌توان نقطه شروعی برای پیدایش کلمه پیدا کنیم، به این معنی که چه زمانی و در چه مکانی برای چه موضوعی و توسط چه کسانی کلمه‌ای به کار گرفته شده است. به عنوان مثال، نام‌گذاری برای فرزند ممکن است مدت‌ها پیش از تولد شروع شده باشد. حتی ممکن است که والدین فرزند قبل از ازدواج باهم، ناخودآگاه تحت تأثیر علت‌هایی، نامی را انتخاب کرده باشند. یعنی در مواردی با فرآیندی نام‌تعیین مواجه هستیم.

ساختار بی‌مانایی

ساختاری که در ابتدای امر با پذیرش یا رد داده‌هایی توسط یک سوژه (در اینجا سوژه یعنی کاربر زبان) ساختاری متعین در زمان متعین دارد و هر لحظه ممکن است این تعین یافتگی‌اش را از دست بدهد و تعین دیگری را بپذیرد ساختار

بی‌مانایی می‌نامیم. سه‌تایی $(X, x_i, t)_{i=1, \dots, n}$ یک ساختار بی‌مانایی است که در آن داده‌های x_i توسط انسان در زمان t پذیرش یا رد شده‌اند و داده X را متعین ساخته‌اند. این داده‌ها را به سه دسته تقسیم می‌کنیم. (۱) داده‌هایی که در هر زمان و در هر تعین بخشی داده متعین شده نقش خواهند داشت را داده‌های طبیعی یا داده‌های پیش‌فهمی (وجودی) می‌نامیم. (۲) داده‌هایی را که پذیرش یا رد آن‌ها ساختار را برهم می‌زنند داده‌های تکین می‌گوییم. (۳) داده‌هایی که هیچ ضرورتی برای این ساختار بی‌مانایی ندارند یعنی پذیرش یا رد آن‌ها تغییری در ساختار بی‌مانایی به وجود نمی‌آورد را داده‌های خنثی می‌نامیم. برای زمان t هیچ قیدی (اندیس) نگذاشته‌ایم، برای اینکه نشان دهیم داده به تعین درآمده هنوز کامل نشده است و این روند تکاملی جریان خواهد داشت تا جایی که دیگر نتوان داده‌ای طبیعی را پذیرش کرد و ممکن است این تکامل هیچ‌گاه پایان نیابد.

داده‌های طبیعی داده‌هایی هستند که برای هر ساختار، در زمان مشخص، برای به تعین درآمدن داده متعین شده پذیرفته‌ایم و پذیرش یا رد آن‌ها مبتنی بر ساختار اگزیتانسیال^۱ بودن-در-جهان انسان است. یعنی همواره فهمی از جهان داریم. از نظر هایدگر، انسان جدا از جهان نیست. تفکیک میان من و جهان تصویری نادرست است. انسان در میانه جهانش است و با جهان سروکار دارد و دل مشغول آن است. در رفتار هر روزی من، از طریق سروکار داشتن با اشیا و افراد، به طور کلی با مواجهه با جهان-جهان دازاین-همواره از پیش در شبکه‌ای معنایی قرار گرفته‌ایم. در جهان آشنا به سر می‌بریم، در فهمی از وجود که هایدگر آن را اگزیتانسیال «در-بودن» می‌نامد. کلمه «در» را نباید به معنای داخل فهم کنیم همانند آب در داخل لیوان. این در به معنای سکنی داشتن یا نسبت برقرار کردن، دل مشغولیت بودگی دازاین یا مواجهه راستین فهم کنیم.

مواجهه انسان صرفاً آن نسبت گرفتن و مواجهه‌ای نیست که هر جاننداری برای صیانت ذات خود با محیط پیرامونش برقرار می‌سازد بلکه انسان مواجهه‌ای یگانه و منحصر به فرد با موجودات دارد که در آن هر موجودی در نسبت با «کل» موجودات، در یک افق معنابخشی فراگیر-یعنی در «جهان» به معنای پدیدارشناسانه‌اش- به فهم درمی‌آید. (Rajabi, 2019: 27)

مهم‌ترین ویژگی از حالت در-بودن، یعنی متعلق به چیزی بودن، متعلق به جهان بودن است.

هایدگر و پولانی، هر دو این نحوه در-بودن را «سکنی داشتن»^۲ می‌نامند. پولانی می‌گوید ما در زبانمان سکنی داریم. ما در زبان خود را در خانه احساس می‌کنیم و از طریق زبان با اشیا و انسان‌های دیگر نسبت برقرار می‌کنیم. هایدگر همین مطلب را درباره جهان می‌گوید. (Dreyfus, 1995: 45)

۱. کلی‌ترین ساختار وجودی دازاین را اگزیتانسیال گویند.

می‌توان آن‌ها را داده‌هایی بنامیم که در تعریف یک کلمه از قبل پذیرفته‌ایم. حال، این داده‌ها در زمان خاص برای ساختار ضروری‌اند اما همواره تکین نیستند. اما داده‌های تکین مبتنی بر رویدادهای بنیادینی است که تحولات تاریخی، فرهنگی، فلسفی و دینی آن‌ها را ایجاب کرده‌اند و بحث بر سر همین داده‌های تکین است که پویایی معنا را ایجاب کرده‌اند. رویدادهایی مانند شروع یک دین جدید، نوشتن یک کتاب فراگیر، شروع حکومت جدید، یک اختراع یا کشف مهم مانند هوش مصنوعی و اینترنت می‌توانند رویدادهای بنیادین این داده‌ها باشند. داده‌های تکین به‌طور خاص به داده‌های تاریخی-فرهنگی اطلاق می‌شوند که تحت‌تأثیر رویدادهای بنیادین (تحولات فرهنگی، دینی، علمی) قرار می‌گیرند و پذیرش یا رد آن‌ها می‌تواند ساختار بی‌مانایی کلمه را دگرگون کند. مانند مفهوم «عدالت» در پی ظهور اسلام یا «هوش» پس از انقلاب دیجیتال. همچنین بسیاری از مفاهیم اخلاقی ممکن است با یک تحول فرهنگی دیگر تغییر کنند. مثلاً عدالت پیش از اسلام و بعد از اسلام معانی متفاوتی دارند. مفهوم «عدالت» در پیش از اسلام مبتنی بر قبیله‌گرایی و پس از اسلام براساس مفاهیم قرآنی بوده است. می‌توان گفت همانند تغییر پارادایم‌های علمی است. داده‌های تکین داده‌هایی هستند که پذیرش یا رد آن‌ها نظریه‌های علمی پذیرفته‌شده را برهم می‌زنند. مانند اصل پنجم توافقی اقلیدس. اگر این اصل را بپذیریم، هندسه اقلیدسی داریم و اگر این اصل را نپذیریم هندسه نااقلیدسی خواهیم داشت. این تغییرات نشان می‌دهند که داده‌های تکین می‌توانند وابسته به چارچوب‌های نظری یا فرهنگی باشند. می‌توان گفت داده‌های تکین لزوماً همان داده‌های تاریخی-فرهنگی هستند که در پی رویدادهای بنیادین شکل می‌گیرند یا تغییر می‌کنند. این داده‌ها ناپایدار هستند و می‌توانند با تحولات جدید، جایگزین داده‌های پیشین شوند. اما داده‌های وجودی یا پیش‌فهمی مانند زمان یا جهان ثابت هستند و هیچ رویدادی نمی‌تواند آن‌ها را از بین ببرد.

مثال‌هایی برای درک ساختار بی‌مانایی

برای مثال، هر مجموعه حالت خاصی از یک ساختار بی‌مانایی است. در توپولوژی متری بازه $[0,1]$ یک مجموعه بسته مرزدار با نقاط مرزی 0 و 1 هست. بازه بودن بازه، داده‌ای طبیعی است و تمام نقاط این بازه داده‌های طبیعی تکین این ساختار هستند. زیرا این نقاط برای مفهوم بسته بودن این بازه - که از تعریف بازه و بسته بودن ریاضی به دست آمده‌اند - ضروری می‌باشند. نقاط 0 و 1 نقاط تکین‌اند زیرا در صورت حذف این نقاط، یک بازه بدون نقاط مرزی خواهیم داشت. حال، بازه باز $(0,1)$ را در نظر می‌گیریم. تمام نقاط این بازه طبیعی می‌باشند و غیرتکین. زیرا با حذف هر نقطه دوباره یک مجموعه باز خواهیم داشت. یا به‌عنوان مثال، با داده‌هایی مانند «حیوان»، «گوش‌دراز»، «هویج»، «دو دندان بزرگ»، «سفید» و غیره ممکن است داده‌ای مانند «خرگوش» متعین گردد. در این ساختار می‌توان داده‌های متعین‌کننده خنثی و طبیعی را به‌راحتی تحلیل کرد. ساختار بی‌مانایی از نظر متافیزیکی و در تحلیل بر مفهوم جهان‌های ممکن^۱ برتری دارد.

۱. جهان ممکن جهان متفاوت از عالم بالفعل یا جهان واقع است. سول کریپکی، برای ارائه معناشناسی صوری منطق موجهات، در مقاله بسیار مهم خود در سال ۱۹۶۳ با عنوان «ملاحظات معناشناختی در باب منطق موجهات» (Semantical Considerations on Modal Logic) از مفهوم جهان‌های ممکن

درحالی‌که از نظر معناشناختی هویت جهان‌های ممکن بسیار مهم است و انتقادات زیادی به این مفهوم از جهت ناسازگاری با تعاریف ارائه‌شده از جهان ممکن وارد شده است. ساختار بی‌مانایی وضعیتی پذیرفته‌شده در زمان خاص برای کاربران خاص است و درواقع تمام ویژگی‌های جهان‌های ممکن را می‌تواند داشته باشد، بدون توسل به هویتی نامتعارف.

باتوجه به این مفهوم جدید، قصد داریم کلمه را تعریف کنیم. با این تعریف جدید از کلمه نشان می‌دهیم که روند به تعویق افتادن معنا نامتناهی نیست و تنها از راه تفاوت یک کلمه با کلمه‌های دیگر معنا تولید نمی‌شود. تعریف جدید از کلمه را با استفاده از ساختار بی‌مانایی به صورت زیر ارائه می‌دهیم.

ساختار بی‌مانایی کلمه

در اینجا این پرسش را مطرح می‌کنیم که از پذیرش یا رد کدام داده‌ها در زمانی خاص و در چه رویداد بنیادین یک داده همچون کلمه متعین ما می‌شود؟ به عبارتی، همواره به‌طور عملی داده‌هایی در فرآیند خاصی چیزی را برای شخصی متعین می‌کنند.

آزمایش‌های ساده‌ای نشان می‌دهد که کودکان پیش‌دبستانی اسامی اشیاء را باتوجه به صفات ویژه آن‌ها شرح می‌دهند. کودکان از آن‌رو حیوانی را «گاو» می‌دانند که شاخ‌های بزرگی داشته باشد و حیوانی را «گوساله» می‌دانند که شاخ‌هایش هنوز کوچک است و برای آن حیوانی را «سگ» می‌دانند که شاخ ندارد... در ذهن کودکان تعویض نام‌های اشیاء به معنای تعویض صفات مشخصه آن‌هاست و رابطه میان این صفات در ذهن آن‌ها جدایی‌ناپذیر است. (Vigotsky, 1939: 195)

وقتی، به عنوان مثال، دال «خرگوش» را می‌بینیم یا می‌شنویم «خرگوش» را تنها به خرگوشی در جهان ارجاع نمی‌دهیم و تنها بر تفاوت آن با دیگر دال‌ها معنا را متعلق به خود نمی‌کنیم بلکه دال‌های دیگری این دال را برای من متعین کرده‌اند و این دال‌های متعین‌کننده خود دال‌های متعین‌کننده‌ای دارند و الی آخر. این ساختار که گویی شکل فراکتال^۱ دارد را ساختار فراکتالی دال «خرگوش» می‌گوییم. این ویژگی که همواره داده‌هایی داده‌ای را متعین می‌کنند مبتنی بر ساختار اگریستانسیال بودن-در-جهان دال‌هاست. بنابراین، کلمه یک ساختار بی‌مانایی دارد. به‌طور کلی، یک کلمه را همچون ساختار بی‌مانایی $(X, x_i, t)_{i=1, \dots, n}$ تعریف می‌کنیم که در آن x_i ها داده X را در زمان t و البته در یک رویداد بنیادین متعین می‌کنند. در تحلیل x_i ها به‌حدی از معنای X ، که همان روند نامتناهی تعیین‌کنندگی داده‌های

استفاده کرد، به‌گونه‌ای که در «ساختار-مدل $\langle R, G, K \rangle$ »، که از سوی او ارائه شد، K مجموعه‌ای از جهان‌های ممکن بود و ارزش صدق هر جمله به نسبت جهان ممکن مفروضی تعریف می‌گردید. اما امروزه کاربرد مفهوم جهان‌های ممکن در معناشناسی موجهات خلاصه نمی‌شود (Saedimehr, 2004: 1).

۱. فراکتال‌ها شکل‌های غیرهندسی‌اند که هر جزء شکل را در نظر بگیریم کل شکل را می‌توانیم مشاهده کنیم. به عبارتی، ساختاری هندسی که با بزرگ کردن هر بخش از این ساختار، به نسبت معین، همان ساختار نخستین به دست آید.

متعین‌کننده است، دست پیدا می‌کنیم. یعنی این زنجیره‌های نامتناهی ساختار را معنای کلمه تعریف می‌کنیم. در اینجا، برای اینکه نشان دهیم یک کلمه ساختاری بی‌مانا است، داده‌های متعین‌کننده آن را بررسی می‌کنیم.

داده متعین‌کننده رویداد بنیادین برای کلمه

تولد هر کلمه در زبان، بدون زمینه و رویداد بنیادین، اساساً غیرممکن است. این رویداد می‌تواند از زنجیره‌ای انتقالی به ما رسیده باشد. یعنی فرض کنید واژه‌ای در به بیان درآمدن امری اشتراکی اظهارشده و این کلمه از افرادی به افراد دیگر و از نسلی به نسل دیگر منتقل شود. در هرمنوتیک اگرچه صحبت از افق^۱ فهم و امتزاج افق^۲، یعنی بسط افق معنایی مفسر برای دربرگرفتن افق متن، شده است اما از رویداد بنیادین سخنی گفته نشده است. فرض کنید متنی از آینده به دست ما رسیده است. چگونه این متن را می‌توان فهم کرد؟ آیا امکان تفسیر یا حتی فهمیدن آن وجود دارد؟ در مورد متن‌های گذشته، به دلیل داشتن اطلاعات از مردمان پیشین و زبانی که بسط یافته است، این امکان وجود دارد که حتی رمز خط آن‌ها را بشکنیم و متن به سخن درآید. اما آیا امکان دارد که متن مردمان آینده را فهم کنیم؟ به نظر می‌رسد که چون در رویدادهای بنیادینی که برای آن‌ها شکل گرفته است مشارکتی نداشته‌ایم این امکان وجود نداشته باشد یا حداقل امکان به‌درستی فهمیدن را نداشته باشیم. فرض کنید جمله «از طریق گوشت پیامکی برای من بفرست» به دست مردمان صد سال قبل رسیده باشد. به نظر می‌رسد که آن‌ها امکان فهم درست یا حتی فهم معنای جمله را به‌درستی نداشته باشند. چون در رویداد کشف موبایل و اینترنت و شبکه‌های اجتماعی نبوده‌اند. اما رویداد بنیادین برای یک کلمه رویدادی است که فرد متولدشده در یک زبان در طول عمر خود بارها تجربه می‌کند و یا بر زبان می‌آورد. به عنوان مثال، کتاب قرآن رویدادی بنیادین است که زنجیره فراکتالی بسیاری از واژه‌ها مبتنی بر آن هستند. یک رویداد بنیادین روال‌ها و سنت‌های تازه‌ای پدید می‌آورد که، به‌طور کلی، سبک خاصی از زندگی را موجب می‌شوند. به عبارتی، نحوه وجودی خاصی را سبب می‌شود. در جریان یک رویداد بنیادین، دازاین با پیش‌فهم‌هایش - برگرفته از سنت و عرف - از داده‌هایی، چیزی برایش به عنوان داده خاص متعین می‌شود. پس واقع‌بودگی، تاریخ‌مندی انسان در جهان، خصلت اگزستانس دازاین و نحوه‌های گشودگی هستی بر دازاین در یک رویداد بنیادین در این تعین‌یافتگی نقش ایفا می‌کنند. به عنوان مثال، واژه «برابری» و «آزادی» در ساختار فراکتالی خود داده‌های متعین‌کننده «تقوا» و «ایمان به اسلام» را پذیرفته است. در این رویداد است که انسان مسلمان‌شده نحوه خاصی از بودن را می‌پذیرد و در یک کلیت معنادار خاص اسلامی زیست می‌کند و، به عبارتی، تجربه زیسته متفاوتی کسب می‌کند. یا شاعرانی مانند فردوسی و سعدی با نوشتن کتاب‌های شعرشان

۱. اصطلاح افق به موقعیت هرمنوتیکی شخص اشاره دارد که مبتنی بر پیش‌فهم شخص و سنتی است که به او به ارث رسیده و به‌طور کلی در زبان‌هستن آن می‌باشد. به اصطلاح گادامر، مجموعه پیش‌داوری‌هایی که «افق کنونی خاصی را شکل می‌دهند، زیرا این پیش‌داوری‌ها نشان‌دهنده قلمروی هستند که فراسوی آن را نمی‌توان دید (TM ۳۰۶).

۲. و از طرفی «امتزاج افق‌ها که در فهم روی می‌دهد دستاورد زبان است» (گادامر. ۱۹۷۱: ۳۷۸). پس، گادامر مدعی است که تمام پیش‌داوری‌ها و سنت ما زبانی هستند.

رویدادهای بنیادینی برای واژه‌ها ایجاد کرده‌اند. این افراد را خدایان یک زبان می‌نامیم. به همین دلیل، رویدادهای بنیادین امری ضروری برای بارکردن معنایی واژه‌ها هستند. دین اسلام با قرآن یا شاعران با دواوین شعرشان رویدادهای بنیادینی برای واژه‌ها ایجاد کرده‌اند. زبان خدایانی دارد که رویدادهای بنیادین کلمات هستند. خدایان زبان می‌توانند آشکارگی تازه‌ای از جهان را بر انسان بگشایند. و فهم تازه‌ای از جهان به دست دهند. بنابراین، رویداد بنیادین داده متعین‌کننده است. باید متذکر شویم که این ساختار بی‌مانایی کلمه یک مفهوم ذهنی نیست. درحقیقت همواره قسمی از این ساختار بی‌مانایی سوژکتیو می‌باشد که هیچ‌گاه قابل اشتراک با دیگران نخواهد بود. زیرا یک کلمه می‌تواند، در رویدادی مختص به زندگی یک شخص، ساختار فراکتالی متفاوتی داشته باشد و دقیقاً همین قسم سوژکتیو کلمه است که موجب تفسیرهای متعدد از یک متن می‌شود. اما قسمت بیشتر این ساختار بی‌مانایی چیزی قابل اشتراک و عمومی است. پس دیگر داده متعین‌کننده کلمه قابل اشتراک بودن آن است.

داده متعین‌کننده اشتراک‌پذیری و تاریخ‌بودگی داده

یک کلمه زمانی می‌تواند کلمه باشد که بتوان آن را با دیگری به اشتراک گذاشت و بدیهی است که باید ویژگی تکرارپذیری داشته باشد تا هربار بتوان آن را به اشتراک گذاشت. محتوای این اشتراک تجربه کاربران در یک وضعیت یا حال وجودی است که از مواجهه کاربر با جهانش به دست آورده است. این ویژگی موجب تعامل انسان‌ها با یکدیگر شده است و، براین‌اساس، می‌توانند باهم در دیالوگ باشند و راهی برای فهم همدیگر داشته باشند. بدیهی است که خصلت اشتراک‌پذیری کلمه داده متعین‌کننده است. ازطرفی، کلمه همواره اثر کاربردش توسط کاربران زبان برای ضبط یک تجربه را در خود نگه خواهد داشت و هربار به آن تجربه ارجاع می‌دهد. این ویژگی نگهداشت کلمه است که انسان را قادر ساخته است در مواجهه با جهانش هربار این مواجهه را برای خود حاضر سازد و برای آینده نگه دارد و هربار بتواند به آن ارجاع دهد. ویژگی نگهداشت، چشمداشت و به حضور آوردن کلمه را ویژگی تاریخ‌بودگی کلمه می‌نامیم. این تاریخ‌بودگی کلمه است که امکان اشتراک‌پذیری کلمه را فراهم ساخته است. اما داده «دال» یا صورت کلمه داده متعین‌کننده ضروری و خنثی است. از این نظر، ضروری است که آوا یا صورتی از کلمه وجود داشته باشد که بتوانیم کلمه را در گفت‌وگو به اشتراک بگذاریم اما از این نظر که صورت کلمه دل‌بخواهی است و انتخاب هر صورت ساختار کلمه را برهم نمی‌زند خنثی است. البته می‌توان مناقشه کرد که دال کلمه در ابتدا دل‌بخواهی نبوده است چون انتخاب دال برگرفته از سنتی مشخص است. اما در این پژوهش بیش از این به این موضوع نمی‌پردازیم.

در ذیل مثال‌هایی برای ساختار بی‌مانایی کلمه را مطرح کرده‌ایم. نشان می‌دهیم که، در این تعریف جدید از کلمه، همواره پذیرش یا رد داده‌های متعین‌کننده در ساختارهای بی‌مانایی کلمات به تشکیل معنایی جدید و شاید بتوان گفت رویکردی جدید می‌انجامد. به این ترتیب، می‌توان داده‌های رویداد بنیادین، اشتراک‌پذیری، تاریخ‌بودگی، ارجاع‌دهی و غیره را نام برد که کلمه را برای ما به عنوان کلمه متعین می‌کنند و هریک از این داده‌ها خودشان داده‌های متعین‌کننده‌ای

دارند. این ساختار فراکتال مانند را معنای کلمه می خوانیم که ساختاری نامتناهی اما کرانمند در زمان مشخص دارد. به این ترتیب، این ساختار فراکتالی ما را به سوی دو اصل رهنمود می سازد و با پذیرش این دو اصل نشان خواهیم داد که چرا همواره یک متن باز- بسته است. به این معنی که علاوه بر اینکه می توان بر معنای یک متن توافق داشت در همان حال می توان تفسیرهای متعددی از همان متن در اختیار داشت.

(۱) هرگاه معنای کلمه را منظور داشته باشیم - که همان روند نامتناهی تعیین کنندگی داده های متعین کننده است - کاربرد کلمه را از دست می دهیم و اگر کاربرد کلمه را در نظر بگیریم، معنای آن را از دست می دهیم (اصل تعویق معنا- کاربرد).

(۲) روند به دست آوردن معنا نامتناهی ولی کرانمند در زمان مشخص است.

کرانمندی در اصل دوم به معنای صرف محدودیت توسط داده های ضروری، زمان یا جامعه زبانی نیست بلکه کرانمندی نتیجه هم زمانی توافق اجتماعی و رویدادهای بنیادین و، از همه مهم تر، ویژگی متناهی بودن انسان نیز می باشد.

رویکرد جدید

فرض کنید با متنی مواجه شده ایم که توسط نویسنده a در زمان t_1 نوشته شده است. حال، با استفاده از تعریف جدیدمان از کلمه و دو اصل ذکر شده نشان می دهیم که چرا می توان در بیشتر مواقع به معنای مورد نظر نویسنده دست یافت و هم زمان می توان تفسیرهای زیادی از یک متن داشت. به عنوان خواننده متن، اگر کاربرد کلمه ها را در زمان t_1 در نظر بگیریم، طبق اصل اول، با تحلیلی نامتناهی از کلمه مواجه نمی شویم و طبق اصل ۲ این تحلیل کرانمند است. این یعنی هر زمان، بسته به بافت متن و موقعیت روحی جهان انسانی، می توانیم روند تحلیل را متوقف کنیم و چیزی را از کلمه مطالبه کنیم و آن را به اشتراک بگذاریم. زیرا کلمه در ساختار خود داده های تاریخ بودگی و اشتراک پذیری دارد. حال، اگر، طبق اصل اول، فهم خودمان را معطوف به موقعیت زمانی- مکانی و ژانر متن نویسنده در زمان وی کنیم، در این صورت، می توانیم به تفسیری درست، براساس توافق جمعی، از متن دست پیدا کنیم. به این ترتیب، فهم مقاصد و معنای مورد نظر نویسنده ممکن خواهد شد. نویسنده کلمه ای را در زمان خود، با توجه به معنای مورد نظر خود، انتخاب می کند زیرا، طبق اصل ۱، وی کلمه را برای کاربردی از آن در متن مورد نظرش به کار گرفته است. به همین دلیل است که ما می توانیم، در اغلب موارد، در توافق با یک متن به سر ببریم یا یک دیالوگ داشته باشیم. اما، از طرفی، اگر کاربرد کلمات را در نظر بگیریم، روند نامتناهی معنا را پیش رو خواهیم داشت. بنابراین، خواننده یا مفسر، با توجه به تاریخ و افق فهم خود در ساختار فراکتالی کلمات متن، می تواند مطالبه ای دیگر از متن داشته باشد و لذا می تواند تفسیری متفاوت به دست دهد. به این ترتیب، با تغییر تلقی خود از کلمه، می توان راهی میانه بین دو رویکرد کلی هرمنوتیک پیدا کرد.

تفسیر کلی از اشعار مولانا با استفاده از مدل ساختار بی‌مانایی

(۱) تحلیل ساختار بی‌مانایی اشعار مولانا برای برخی از کلمات مهم در اشعار وی

برای کلمه «انسان» در اشعار وی، داده‌های طبیعی را می‌توان حیوانی در نظر گرفت که ناطق است و مخلوق خداوند است. زیرا هر کاربر زبان، در یک توافق جمعی، انسان را موجودی ناطق در نظر می‌گیرد. کلمه «جان» (روح) و «جسم» (دنیا / کالبد) نیز داده‌های ضروری و تکین هستند زیرا مبتنی بر فهم اگزستانسیل مولوی از «انسان» به‌عنوان موجودی است که باید جان یا روح خود را صیقل دهد و به کمال و معنویت برس. و مبتنی بر ویژگی بودن-در-جهان مولوی (فهم پیشینی مولوی) است. چون در عصری زیست داشته است که تصوف و معنویت در اوج بوده است. رویداد بنیادین: رویداد اسلام و تصوف در روال‌های پیشینی سنت که مولانا در آن زیست داشته. رویداد دیدار با شمس نیز یک رویداد بنیادین شخصی است. داده‌های «مرگ» و «زندگی بعد از مرگ» اشاره به رویداد بنیادین عرفان صوفیانه مولانا -زهد، ترک ناپایداری‌های دنیا- دارد و شور و حال در اشعار پس از دیدار شمس نقش این رویداد را نشان می‌دهد.

داده‌های خنثی: افعال اشعار یا وزن آنها و شکل دستوری است که در اینجا تأثیری بر معنا ندارد.

(۲) اصل اول: کاربرد در زمان مشخص (زمان مولوی)

زمینه تاریخی-فرهنگی: مولوی در قرن سیزدهم میلادی، تحت تأثیر عرفان صوفیانه و فلسفه ابن عربی، «انسان» را مخلوقی کامل می‌بیند که از مراحل جماد، گیاه، حیوان و فرشته می‌گذرد و به مرحله «انسان کامل» می‌رسد. حال، اگر ما، به‌عنوان خواننده، بر این کاربرد از کلمات در آن زمان توافق داشته باشیم، می‌توانیم تفسیری داشته باشیم که تا حد زیادی بر سر آن توافق داشته باشیم.

داده‌های تکین: «روح» و «گیتی» طبیعی و تکین هستند، زیرا حذف آن‌ها مفهوم «تکامل وجودی» در شعرها را نابود می‌کند. «مرگ» و «تولد دوباره» نیز تکین هستند زیرا رویداد بنیادین عرفان صوفیانه را منعکس می‌کنند. بنابراین، با کاربرد کلمات در زمینه صوفیانه، تفسیر «انسان» به‌عنوان موجودی معنوی که از مراحل مادی عبور می‌کند ثابت می‌شود.

(۳) اصل دوم: کرانمندی نامتناهی (تأویل مدرن)

تفسیر معاصر (زمان حال): خواننده امروزی ممکن است «انسان» را در این شعرها نماد تحول هویت ببیند (مثلاً از نگاه روان‌شناسی یا فلسفه وجودی).

داده‌های خنثی: فعل «شدم» می‌تواند به «فرآیند رشد فردی» اشاره کند که در این تفسیر جدید داده‌ای خنثی است و حذف آن تأثیری ندارد.

داده‌های تکین جدید: «آگاهی ذاتی» یا «فراروی از حدود مادی» هستند که مبتنی بر رویداد بنیادین فلسفه مدرن مثلاً نیچه یا هایدگر است. لذا، در این تفسیر، «انسان» دیگر موجودی معنوی نیست بلکه نمادی از تغییر وجودی است. این نشان‌دهنده پویایی معنا در ساختار بی‌مانایی است.

مثال دوم از کاربرد ساختار بی‌مانایی

کواين در مقاله مشهور خود، «دو حکم جزمی تجربه‌گرایی»، نظریه‌ای به نام کل‌گرایی، در رد تمایزی موسوم به قضایای «تحلیلی - ترکیبی»، مطرح می‌کند. دو اصطلاح تحلیلی و ترکیبی در باب قضایا، به کتاب نقد عقل محض کانت برمی‌گردد. براساس نظر کانت، قضایایی تحلیلی‌اند که محمول آن مندرج در موضوع باشد و دیگر قضایا نیز ترکیبی هستند. فرگه قضیه‌ای را تحلیلی می‌داند که صدق و کذب آن‌ها را بتوان براساس تعریف مشخص کرد. از نظر کارنپ، قضایای تحلیلی دو دسته‌اند. دسته اول قضایای تحلیلی منطقاً صادق‌اند مانند $(P \vee \sim P)$ و دسته دوم قضایای تحلیلی مبتنی بر تبادف‌اند مانند «هر مرد عزبی مجرد است». از نظر کواين، تمام تعاریفی که برای قضیه تحلیلی ارائه شده‌اند دوری‌اند و هر مفهومی که برای تحلیلی‌بودن آورده شده خودش بیشتر نیازمند توضیح است، از جمله جهان‌های ممکن، هم‌معنایی و غیره.

مشکل اساسی مفهوم تحلیلی آنجا آشکار می‌شود که آن را براساس هم‌معنایی تعریف می‌کنند. برای مثال، قضیه‌ای مانند «هیچ مرد عزبی مرد مزدوج نیست.» را، براساس هم‌معنایی تعبیر «عزب» با «مرد نامزدوج»، به قضیه «هیچ مرد نامزدوجی مزدوج نیست.» تبدیل می‌کنند که منطقاً صادق است. اما مبنای هم‌معنایی این دو تعبیر چیست؟ یکی از ملاک‌هایی که برای هم‌معنایی پیشنهاد شده است آن است که بگوییم دو تعبیر بنابه تعریف هم‌معنا هستند. هرگاه پرسیم که منبع ما برای این تعریف چیست، ممکن است فرهنگ لغت را به ما پیشنهاد کنند. اما کواين به درستی انتقاد می‌کند که خود فرهنگ لغت گزارشی تجربی از نسبت میان کلمات است و پیش از تهیه این گزارش مفهوم هم‌معنایی را مفروض دارد (Sayeh, 2007: 208).

به عبارتی، برای هم‌معنایی دو لغت به لغت سوم نیاز داریم و الی آخر و این یک دور یا تسلسل است. هرگاه منبع ما برای تعریف فرهنگ لغت باشد، کواين به درستی انتقاد می‌کند که خود فرهنگ لغت گزارشی تجربی از نسبت میان کلمات است و، پیش از تهیه این گزارش، مفهوم هم‌معنایی را مفروض دارد. در اینجا معنای یک کلمه را نه همچون معنا در نظریه‌های تداعی، تصور و ارجاع مستقیم بلکه به صورت ساختار بی‌مانایی در نظر گرفته‌ایم که اولاً این مفروض گرفتن «مفهوم هم‌معنایی» را حذف کرده باشیم و ثانیاً هیچ ارجاع مستقیم یا علی و هیچ تصور و مفهومی در کار نباشد. حال، مترادف بودن دو کلمه P و Q را، که به دو صورت ساختار بی‌مانایی $(P.x_i.T)_{i=1}^n$ و $(Q.y_j.T)_{j=1}^m$ نشان می‌دهیم، به صورت زیر بیان می‌کنیم:

کلمه را متوقف کنیم و کاربرد دو کلمه را در زمان مشخص و کاربران مشخص یک زبان مدنظر قرار دهیم و

$$\exists i, j \ ; \ P = y_j \wedge Q = x_i$$

که در آن x_i و y_j داده‌های ضروری دو ساختار باشند. یعنی طبق اصل اول و دوم، در کاربرد کلمه‌ها هرکدام از دو کلمه در ساختار بی‌مانایی همدیگر داده ضروری باشند. به عبارتی، به عنوان مثال، کلمه «مجرد» توسط داده‌هایی برای فردی در ساختار بی‌مانایی «عزب» متعین می‌شود و همچنین کلمه «عزب» برای ساختار بی‌مانایی «مجرد». چون داده‌های ضروری متعین‌کننده این دو کلمه در زمانی مشخص یکسان‌اند یا داده «عزب» یکی از داده‌های متعین‌کننده ضروری برای کلمه «مجرد» است، پس این دو کلمه مترادف هستند. دقت کنید که، طبق اصل اول، در کاربرد کلمه‌ها ساختار فراکتالی کلمه‌ها متوقف شده است. پس، در تحلیل دو کلمه این داده‌ها هربار ظاهر می‌شوند اما در صورتی که ساختار فراکتالی دو کلمه را در نظر بگیریم، یعنی روند نامتناهی ساختار که معنا را به تعویق می‌اندازد. کواين برحق است که هیچ راهی برای مترادف دانستن دو کلمه بر مبنای تعاریف آن‌ها نداریم چون ساختار فراکتالی آن‌ها نامتناهی است و این یعنی داده‌ها داده‌ای ضروری نیستند بلکه داده‌های خنثی هستند. به مثال زیر توجه کنید:

(مثال ۱) جمله «G: ابوعلی سینا نویسنده کتاب شفاء است» و ساختارهای بی‌مانای زیر را در نظر می‌گیریم:

$$(P, x_i, T)_{i=1}^n = \text{ابوعلی سینا و نویسنده کتاب شفاء} = (Q, y_j, T)_{j=1}^m$$

$$\exists i, \text{ s.t. } Q = x_i$$

داده $Q = x_i$ برای ساختار بی‌مانای $(P, x_i, T)_{i=1}^n$ یک داده ضروری نیست.

واضح است که «نویسنده کتاب شفاء» یکی از داده‌های متعین‌کننده برای داده متعین‌شده «ابوعلی سینا» است اما این داده داده‌ای خنثی است، یعنی برای شناختن «ابوعلی سینا» مجبور نیستیم که وصف «نویسنده کتاب شفاء» را بپذیریم. چون در ساختار نامتناهی فراکتالی آن‌ها می‌توان وضعیتی را در نظر گرفت که داده «نویسنده کتاب شفاء» یک داده متعین‌کننده نباشد. بنابراین، این دو واژه مترادف نیستند.

مشاهده کردیم که این ساختار فراکتالی کلمات است که موجب بروز چنین پارادوکسی می‌شود. یک متن از یک طرف می‌تواند چنان تفسیری داشته باشد که بیشتر کاربران بر درستی آن هم‌رأی باشند و از طرفی می‌تواند تفاسیر مختلف و متفاوتی داشته باشد.

نتیجه‌گیری

با تفکیک «داده‌های پیش‌فهمی» به دو لایه وجودی یا پیش‌فهمی (ثابت) و تاریخی-فرهنگی (پویا)، این رویکرد نشان می‌دهد که قصد مؤلف را می‌توان از طریق داده‌های تاریخی-فرهنگی مشترک با مخاطب باز یافت و تنوع تفسیرها ناشی از تغییر داده‌های تاریخی-فرهنگی در طول زمان است. اما داده‌های پیش‌فهم همواره به عنوان بستر فهم عمل می‌کنند. اصل اول، با محدود کردن معنا به کاربرد عملی، از تحلیل بی‌پایان جلوگیری می‌کند. اصل دوم، با تأکید بر کرانمندی

توسط زمان و انسان، نشان می‌دهد که تعداد رویدادهای بنیادین برای هر کلمه محدود است (مثلاً «ابوعلی سینا» نمی‌تواند بی‌نهایت داده تکین داشته باشد) و ساختار فراکتالی داده‌های تکین، نه تنها به دور باطل منجر نمی‌شود بلکه ابزاری برای تطابق معنا با تحولات تاریخی است. ممکن است این نقد وارد شود که دریدا معتقد است خود هر داده تکین نیز نیازمند توصیفی دیگر است. آیا این مدل می‌تواند از این دور باطل فرار کند؟ چون خود هر داده تکین یک ساختار فراکتالی بی‌مانا دارد و مشمول دو اصل قرار می‌گیرد. یعنی اگر روند نامتناهی را در نظر بگیریم، حق با دریدا است. اما این روند نامتناهی کرانمند است و طبق اصل اول می‌توانیم کاربرد کلمات را برای داده تکین در نظر بگیریم. به این ترتیب است که از سیالیت دال‌ها جلوگیری می‌کنیم و از دور باطل بیرون می‌آیم.

رویکرد پیشنهادی، با بازتعریف مفاهیمی مانند «داده‌های ضروری» و «داده‌های تکین» و همچنین تأکید بر نقش رویدادهای بنیادین و کرانمندی فهم، تا حد زیادی توانسته است پلی بین دو دیدگاه هرمنوتیکی گادامر و هرش ایجاد کند. در ادامه، این ادغام را در چهار محور کلیدی جمع‌بندی می‌کنیم.

(۱) تاریخ‌مندی فهم (گادامر) + قصد مؤلف (هرش):

گادامر: فهم همواره در بستر تاریخی و تحت تأثیر پیش‌داوری‌ها شکل می‌گیرد.

هرش: معنا ثابت است و می‌توان به قصد مؤلف دست یافت.

رویکرد جدید: داده‌های طبیعی برآمده از تجربه‌های زیسته و زمینه‌های اگزیستانسیال و پیشین فهم دازاین پیش‌داوری‌های گادامری را بازتاب می‌دهند. داده‌های تکین ناشی از رویدادهای بنیادین (فرهنگی-تاریخی)، در یک زمان مشخص، معنای موردنظر مؤلف را تثبیت می‌کنند.

(۲) ثبات معنا (هرش) + پویایی معنا (گادامر):

گادامر: معنا در دیالوگ بین متن و مفسر پویاست.

هرش: معنا ثابت و عینی است.

رویکرد جدید: در زمان مشخص، مثلاً دوران زندگی مؤلف، داده‌های ضروری ثبات معنایی ایجاد می‌کنند (همسو با هرش). در درازمدت، رویدادهای بنیادین جدید و داده‌های تکین متحول‌شده معنای متن را بازتعریف می‌کنند (همسو با گادامر).

مثال: واژه «آزادی» در انقلاب فرانسه (ثبات معنایی مبتنی بر رویدادهای آن دوره) در مقابل «آزادی» در گفتمان حقوق بشر امروزی (پویایی معنایی).

(۳) نقش زبان: سکنی‌گزینی (هایدگر) + ابزار ارتباطی (هرش):

هایدگر/گادامر: زبان فضایی است که انسان در آن سکنی می‌گزیند و معنا در آن شکل می‌گیرد.

هرش: زبان ابزاری برای انتقال قصد مؤلف است.

رویکرد جدید: ساختار بی‌مانایی نشان می‌دهد که زبان هم‌زمان هم فضای سکنی‌گزینی (مطابق هایدگر) است و هم ابزاری برای انتقال معنا (مطابق هرش).

مثال: شعر حافظ هم برآمده از تجربه‌های اگزیستانسیال شاعر (سکنی‌گزینی در زبان) است و هم امکان دستیابی به قصد او (مثلاً انتقاد اجتماعی) را فراهم می‌کند.

(۴) امکان توافق تفسیری + پذیرش تکثر معناها:

گادامر: تفسیرها نامتناهی‌اند.

هرش: تنها یک تفسیر درست وجود دارد.

رویکرد جدید: در یک زمان و زمینه خاص، توافق بر کاربرد کلمه‌ها، ساختار بی‌مانایی، داده‌های ضروری و همچنین، طبق اصل دوم، توافق تفسیری ممکن است (همسو با هرش).

در افق‌های تاریخی متفاوت، داده‌های تکین جدید و، طبق اصل اول یا همان اصل تعویق معنا-کاربرد، تکثر معناها تفسیرهای متفاوت را توجیه می‌کنند (همسو با گادامر).

References

- Dreyfus, H. (1991). *Being-in-the-world: A commentary on Heidegger's Being and Time*, division I. Massachusetts.
- Gadamer, H. G. (2007). *The Gadamer Reader: A Bouquet of the Later Writings*. Northwestern University Press.
- Gadamer, H. G. (2004). *Truth and Method*, Translated by Joel Weinsheimer and Donald G. Marshall. Continuum.
- Izadinia, H., & Vaezi, A. (2014). Gadamer and Hirsch's Challenge on the Accuracy of Hermeneutics. *Wisdom And Philosophy*, 10(39), 45-58. (In Persian)
- Khatami, M. (2020). *Gadamer and The Problem of Hermeneutics*, Tehran: Elm. (In Persian)
- Lawn, C. (2004). *Wittgenstein and Gadamer*. Bloomsbury.
- Rajabi, A. (2019). *Transcendental Finitude*, Tehran: Hermes. (In Persian)
- Saeidi Mehr, Mohammad. (2004). Possible Worlds: A Study of the Views of Saul Kripke, Alvin Plantinga, and David Lewis. *Scientific Bi-Quarterly of Being and Cognition*, 0(6), 81-108. (In Persian)
- Sayeh Meysami. (2007). *The book Meaning and Knowledge in Quine's Philosophy*. Tehran: Negah-e Moaser. (In Persian)
- Schmidt, L. K. (2016). *Understanding Hermeneutics*. Routledge.
- Weinsheimer, J. (1991). *Philosophical Hermeneutics and Literary Theory*. Yale University Press.
- Vaezi, A. (2012). Gadamer's Original Notion of Understanding. *Philosophy*, 10(2), 5-26. <https://doi.org/10.22059/jop.2012.35878> .(In Persian)
- Vigotsky, L. S. (1939). Thought and Speech. *Psychiatry* 2(1): 29-54.
- Zahedy, M. S. (2002). Quine and analytic propositions. *Matin Research Journal*, 4(14), 57-74. (In Persian)